GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

(Br.) Litt. Sv.

SKUGGOR OCH DAGRAR

NÅGRA PENNDRAG PÅ VERS OCH PROSA

AF

GUSTAF HULTGREN

(GUST. H—N.)

STOCKHOLM, 1888
FÖRFATTARENS FÖRLAG.

Pris 25 öre.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

SKUGGOR OCH DAGRAR

NÅGRA PENNDRAG PÅ VERS OCH PROSA

AF

GUSTAF HULTGREN
(GUST. H—N.)

STOCKHOLM, 1888
FÖRFATTARENS FÖRLAG.

Sv. 41/29

STOCKHOLM 1888,
O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.

Förord.

Då detta lilla häfte nu lägges i den läsande allmänhetens händer, torde det kanske vara på sin plats att bedja om ett benäget öfverseende med de fel och brister, som möjligen vidlåda detsamma.

Skuggor och dagrar är en titel, som kanske för en och annan kan förefalla rätt bizarr, men hur mången af oss har ej under lifvets vexlingar delvis lefvat i stunder af skuggor och — dagrar?

Under intryck af lifvets mörka och ljusa sidor äro dessa dikter skrifna och oaktadt de mörka sidorna äro legio, framträder då och då en stjerna som lyser, en solstråle som värmer.

Och vill jag hoppas att åtminstone någon skall rätt läsa, bedöma samt gilla dessa mina tankars barn, huru enkla och okonstlade de eljest äro.

Med detta hopp lemnar jag boken i den ärade läsarens händer.

Stockholm i November 1888.

Författaren.

Julaftonen.

Jul'n är kommen. Fröjd och gamman
Tycks nu råda öfver allt;
Menniskorna, allesamman
Ge nu hin att det är kallt;
Ty bland juleljus och glitter,
God, en liten tomte sitter.

Barnen omkring granen dansa;
Mamma dukar fram som bäst;
Pappa ses gå nöjd och »svansa»
Gläder sig åt barnens fest —
Räknar då och då sin kassa,
Ty han uppköp gjort i massa.

Midt på bordet står karotten,
Gröt och fisk fins i parti;
Pappa »halfvan tar i botten»
Under skämt och raljeri.
Se'n — en utaf julens vanor —
Hör man »rim» i långa banor.

Men nu blir det villervalla;
»Klapparne» ska' delas ut;
Skratt och frågor hör's från alla
Ifrån början och till slut.
Se, en sådan mängd paketer,
Fulla utaf rariteteter!

Lilla Elsa fick en docka —
»Tack du pappa, det var bäst!»
Karl ses ur en låda plocka'

Ett »*kavalleri till häst*».
Ett par tofflor fick sig pappa;
Mor fick sig en vinterkappa.

Ja, så sina gåfvor julen
Delar ut till en och hvar;
Och fast himlen synes mulen
Menskans blick blir ljus och klar. —
Ja, man minnes julhögtiden
Långt... långt se'n den är förliden.

Tiggargossens jul.

Hemskt stormen hven; det var en juleqväll.
Och uti stora drifvor snön sig samlar,
Då uti skogen, i ett ensamt tjäll
I nöd och fattigdom en qvinna famlar
Och gråter med de små, som be om bröd.

Då reser sig från stugans skymda vrå
En trasig pilt och till sin moder talar:
»Gråt icke goda moder, jag vill gå
Till dem, som bo uti de granna salar
Och be om hjelp uti vår stora nöd.»

Han gick utan att frukta stormens dån
Och tog från väggen så den slitna hatten;
Och fast ett fattigt barn, en nödens son
Han trädde likväl modigt ut i natten
Och vandrade i snö och köld framåt.

Nu uti mörkret re'n han ser ett ljus,
Och glädjen derför ur hans öga strålar;
Han känner sig som i ett glädjerus,
Ty lifligt fantasien för honom målar
Hur läckra rätter honom bjudas der.

Vid rik mans dörr ses lilla pilten stå,
Förtröstansfullt mot himmelen han blickar,
Och dörren öppnas, men den rike då
Föraktfullt *trashanken* i väg han skickar
Och ryter: »Visa dig ej här igen!»

Så gick han tyst och gret, från gård till gård,
Af köld i hela kroppen nu han darrar,
Om honom ingen, ingen vill ta vård. —
Hur grymt dock hoppet menniskorna narrar,
Just då som bäst man på dess hägring tror!

Nu benen svigta. Ve! I snön man ser
Den lilla pilten maktlöst sjunka neder;
Och stormen ökar sig nu mer och mer
Samt sliter ifrån kroppen piltens kläder
Och piskar obarmhertigt frusen kind.

Ännu mot himlen höjde han sin blick,
Fast blodet nu i ådrorna förfryser;
Ett krampanfall igenom kroppen gick,
Likväl den lille ej för döden ryser. —
Han dog... Han dog för lifvets hårda kamp.

Nu synes himlen blifva mera ljus,
Och åter bjuder stormen en försoning;
Den lille gått upp till Allfaders hus.
Månn' der han finna skall en bättre boning
Än den på jorden honom blef beskärd?

Lifvet.

Du födes till verlden så liten min vän
Och börjar i vaggan din bana;
Och hvad uti lifvet du pröfva skall se'n,
Det kan du ju då icke ana.

Se'n växer du upp och i barnskarans ring
Du ystert och glädtigt dig svingar;
Af brott och af synd du vet ingenting,
Ditt skratt då så oskyldigt klingar.

I skolan du börjar med ditt a b c,
Och lexor du får att dig lära,
Föräldrar och lärare se'n vilja se
Att lärdomen frukter skall bära.

Se'n träder du ut i en lastuppfyld verld,
Du ser intet ondt i densamma,
Du känner ännu ej till smicker och flärd
Fast folket sån't dagligt syns amma.

Men snart får du pröfva på ondt och på godt
Och börja mot farorna strida,
Än blifver den lycklig, än sorglig din lott,
Än njuta du får, eller lida.

Än synes din bana så glad och så ljus
Och medgång du möter på färden,
Än är det blott stormar och åskor och brus
Som låta så hemskt uti verlden.

Så går det hvar dag ifrån år och till år,
Och tiden så hastigt syns ila;
Då slutligen döden midt framför dig står
Och grafven — dig bjuder till hvila.

För sent.

Lilla Agnes, skön och nätt,
Gjorde med sitt glada sätt
Mig förälskad, ett, tu, tre;
Ingen kunde som hon le.

Jemt hon i min tanke låg,
Se'n den dag jag henne såg
Uppå balen hos Thérése
Svänga om i en française.

Men en dag jag suckat nog,
Mod helt dristigt till mig tog,
Gjorde så min toalett
Litet smått à la kokett.

Fracken borstade jag väl,
Hatten, utan minsta fel,
Framför spegeln på mig tog;
Kärlekskrankt, jag sedan log.

Nu allt klappadt var och klart,
Jag med rigtig snälltågsfart
Hem till Agnes ilar nu,
Frågar: Vill ni bli min fru?

Men hon svarte ej ett dugg,
Endast skrattade i mjugg.
Saken blef till slut bizarr
Jag stod der — en kärleksnarr!

Nu det blixtrar till — O, ve!
Ringar tvenne fick jag se...
Re'n jag läggas vill i grift —
Agnes blef i söndags gift...

Friskt mod!

Friskt mod
Är men'skan gifvet.
Derför min lösen blifvit:
Friskt mod!

Friskt mod
I alla väder,
Om ock i »dekis-kläder»!
Friskt mod!

Friskt mod
Må dig ej svika;
I med- och motgång lika:
Friskt mod!

Friskt mod
Om också ödet
Helt djerft dig nekar brödet.
Friskt mod!

Friskt mod
Om ock din flicka
En »korg» dig skulle skicka!
Friskt mod!

Friskt mod
I alla öden.
Ja, in i sjelfva döden
Friskt mod!

Hvi dömer du?

O, menska säg, hvi dömer du,
Då du en vilsen ser?
Om lyckan mot dig strålar nu,
Om glädjen mot dig ler,
Så vet, att glädjen bytas kan
I sorg, helt snart, en dag,
Och fast nu lyckan hägrar grann,
Kan snart dess glans bli svag.

Du ser en man på gatan der,
I lumpor är han klädd,
»Som man är klädd» —han nu sig lär -
»Så blir man också hädd»:
En skärf då gif, och du skall se,
Hur vänligt blicken ler,
Din godhet gör, att han kan le —
Hvad vill till lön du mer?

En man till fängelse blef dömd,
Han stal i brist på bröd.
Han blef af alla vänner glömd,
Se'n rikdom bytts i nöd,
Men när han släpps ur fängelse,
Och lifvet syns så armt,
Kan, fastän mången ropar ve,
Hans hjerta klappa varmt.

Gå alltid modigt fram din väg
Och trotsa stormens gny!
Rent ut ditt hjertas mening säg,
Förtryck och våld, dem sky!
Och lindra sorgen, hvar du kan,
Och torka smärtans tår,
Stöd den, som stapplande du fann! —
En gång din lön du får.

I snö och rusk.

(Med anledning af den minnesrika yrvädersdagen den 4 febr. 1888.)

Har man på maken
Väl nån'sin sett?
Nu Bore mistat
Har allt sitt vett.
Det är då skamligt
— Jag säger så —
Längs ryggen kårar
Så kalla gå.

Det är ett väder,
Att knapt sin hund
Man ut vill släppa
En sådan stund.
Den är nu lycklig
Som hemma är,
Som slipper brottas
Med drifvor här.

Jag stackars men'ska
På Söder bor,
Om här det hjelpte
Jag stod och svor!
Men det ej hjelpa
Det minsta lär,
Ty obeveklig
Nu Bore är.

Men hin anamma! —
Hvad är det der?
Så hög en drifva
Som sjelf jag är!
Och den igenom
Jag måste gå,
Om i densamma
Jag ej vill stå.

Nej stopp... för attan!
Nu flög min hatt!
Nog kan man hålla
Sig nu för skratt.
Men hurra, gubbar!
Det lyser der;
Snart är jag hemma
Trots allt besvär.

Och när jag kommer
Väl inom hus,
»En liten perla»
Jag tar burdus
Ty det humöret
Skall friska opp
Och stärka själen
Och gifva hopp.

Till henne.

Ljufva väsen, jag är din,
Din i lust och nöd.
Och du lofvat att bli min,
Min i lif och död.

Hvart omkring mig än jag ser
Skådar jag din bild,
Ser hur kärleksfullt du ler,
Glad och god och mild.

Älskade! Jag hör din röst
Än i vindens sus,
Än uti mitt eget bröst,
Än i bäckens brus.

Lyckan har jag funnit ren
Då jag funnit dig;

Ty jag vet, att du allen'
Ej kan lemna mig.

Från den gång jag först dig såg
Minnes jag dig än;
Du blott legat i min håg,
Endast du, min vän.

Flärdfri är du, oskuldsfull;
Nu hör mig du till.
Jag emot all verldens gull
Dig ej byta vill.

Vid en bal.

Hör! Musikens toner ljuda,
Låt nu valsen gå med glans!
Yngling, skynda dig att bjuda
Liten tärna upp till dans!
Skynda dig; på lätta vingar
Flyg i dansens hvirfvel fram!
Se hur högt sig glädjen svingar,
Hör hvad jubel, och hvad glam!

Goda gosse, goda flicka,
Sväng nu om med lust och fart!
I ur glädjens brunn mån dricka —
Glädjen flyr sin kos så snart.
Hör, hvad tjusningsfulla toner!
Låt din själ sig svinga få
Upp till högre regioner
När dig stunden bjuder så!

Låt bekymren alla fara,
Älska skämt och raljeri!
Och lik fogeln bör du vara

Lätt och yster, glad och fri.
Tätt intill hvarandra tryckta,
Blicken öppen, ljus och klar.
Låt minuterna få flykta —
Nöjets minne står dock qvar.

Pelles visa.

Mel.: »När månen vandrar på himlen blå» etc.

Jag sjunger *hi* och jag sjunger *hej,*
Jag är så glad i mitt sinne.
Jag har en flicka, som älskar mej,
Och trohet bor det derinne.
Hon är min glädje i lust och smärta,
Hon eger mitt, och jag hennes hjerta.
Min Annika.

Jag sjunger *hi* och jag sjunger *hej,*
Jag glad och munter vill vara;
Ty hon, jag vet det, mig glömmer ej,
Och då få sorgerna fara.
Hon är mitt allt uti denna verlden,
Ty utan henne på lefnadsfärden
Det ödsligt blef.

Jag sjunger *hi* och jag sjunger *hej,*
Och Anna lyssnar så trogen;
Jag ber så sakta: en kyss gif mej!
Men knappt jag bad förr'n jag tog'en.
Och lilla vännen, hon bara skrattar,
Jag henne ömt då om lifvet fattar
Och tar en till.

Jag sjunger *hi* och jag sjunger *hej,*
Ty snart vi bo skola sätta.
Är jag ej lycklig godt folk, så säj,

Som då med hustru får »sprätta»?
Ja, snart skall presten oss sammanföra;
Om söndag får man i kyrkan höra
Det lysas på.

"Blott ytan är polerad".

Mel.: »Min salig farmor var så rar» etc.

Hur än man här på lifvets stig
Sin bana går, är hufvudsaken
Att man förstår att föra sig,
Så att man faller rätt i smaken,
Ty, som man ofta nog har sett —
Den satsen blir ju tolererad —
Att man har bildning, dito vett
Blott man på ytan är *polerad.*

Två Adams söner mötas der:
Den ena högförnämt syns blicka,
Den andre arbetsdrägten bär
Och kan sig ej så *nobelt* skicka.
Den första säkert då sig fann
— Jag vågar påstå — smått generad,
Då ej den andre var, som han,
På ytan putsad och *polerad.*

En liten ungmö, glad och nätt
En dag i dig förälskad blifver;
Och fast hon är en smul kokett,
Du trohetslöftet henne gifver.
Och, för att nu förlofningen
Hon må i hast få eklaterad —
Om blott på ytan — dock, min vän,
Hon vet att visa sig *polerad.*

Der syns en herre, fin och grann;
Han är ju direktör i banken.

Men så en dag man plötsligt fann
Balans i kassan — »de va' fanken!»
Helt säkert mången ropar då:
»Han, som med ordnar dekorerad
Så stolt sin bana syntes gå —
Han endast ytligt var *polerad!*»

En operasångerska du ser
En qväll på scenen excellera;
Hon skördar bifall mer och mer
Och kan så stiligt figurera; —
Hon syns så skön och strålande
Och blir så lifligt applåderad;
Dock mången ses ironiskt le — —
Med smink och tusch hon är *polerad.*

Oeh när så lifvets afton nås,
Och man en stofthög blott är vorden;
Man förs till grafven — det förstås, —
Att myllas ned i svarta jorden.
Men äfven då, det är ju visst,
Fast uti kistan isolerad,
Man vill den döde se till sist
Der ligga snyggt och fint *polerad.*

Giftas.

Ej var gumman just galant,
Men hon egde ju kontant
Uppå banken.
Hennes hy, den var nu gul,
Sanning sagdt, så var hon ful
Utaf fanken.

Men hvad gör väl det ändå,
Om blott pengar jag kan få —
Tänkte Kalle. —
Jag tar gumman till min mö,
Snart jag hoppas skall hon dö
Det blir »malle»!

Hemkomsten.

(Ett utkast.)

Det var en sommarqväll, men hu hvilket väder! Himlen var betäckt med mörka moln, en skarp och bister nordanvind for hvinande genom luften; då och då blixtrade det till, och de mörka molnen urladdade sig i en åska, som nära nog kom hvarje menniska att darra af rädsla. Det finnes tillfällen då äfven den mest förhärdade menniska icke kan förneka tillvaron af en högre makt, och ett sådant tillfälle gafs nu.

Der ute på gatorna, ty det finnes verkligen gator i det lilla samhället, numera köpingen S—g, var det nästan folktomt; ingen som ej af nöden var tvingad begaf sig ut i ett sådant väder.

Vid den s. k. Sturegatan låg för några år sedan ett litet gulmåladt trähus; så litet och enkelt det än var, syntes det hemtrefligt och inbjudande ut, omgifvet som det var af täta syrénhäckar samt tvenne stora popplar på hvar sin sida af ingången. De klara fönsterrutorna, de hvita gardinerna, de väl vårdade blomsterrabatterna, allt talade om att det lilla husets innebyggare voro ett folk, som älskade ordning och ordentlighet. Men låtom oss gå dit in! Så snart man kom öfver tröskeln, stod man slagen med häpnad, så omsorgsfullt putsadt och dammadt, så väl fejadt och skuradt, men likväl så enkelt och tarfligt. Här, tänkte man för sig sjelf, här om någonstädes skola väl de goda tomtarne trifvas, här tycks mera vara en boning för englar än för jordiska varelser.

På soffan, med det snöhvita öfverdraget, satt en man framför ett bord, på hvilket en gammaldags bibel låg uppslagen. Bredvid mannen satt en qvinna; dessa båda voro hela husets innevånare; de kunde visserligen hyra ut ett rum, men för penningar behöfde de det icke; för öfrigt trifdes de så väl ensamma. Deras silfvergråa lockar talade om mången med- och motgång, om många dystra och många ljusa stunder, som lifvet vexelvis bjuder oss menniskobarn, men deras glada och lifliga blickar,

deras muntra och glädtiga språk gjorde, att man tog dem för att vara ett tiotal år yngre än de voro. Det är förunderligt att förnöjsamhet, frid och kärlek kunna åstadkomma en sådan lefnadslust, ett sådant mod ända till lifvets sista skede.

— Hvar tror du vår älskade son befinner sig nu? frågade qvinnan och såg dervid så innerligt trohjertadt på sin gamle älskade make.

— Ja, det står i Guds hand, kära gumma, men vi skola hoppas, att den som styr väder och vind äfven vill vara honom nådig. Och i bådas ögon syntes en klar perla. Efter ett par minuter bröt åter qvinnan tystnaden med orden:

— Käre Anders, just nu påminner jag mig något, vet du hvad?

— Ja, kanske detsamma som jag, svarade han och lutande sitt hufvud intill sin gamla makas bröst hviskade han: *Tio år!*

— Tio år, replikerade gumman mekaniskt och stirrade tankfull ut i rymden, der ovädret ännu lika våldsamt rasade.

— Ack, om han komme hem nu, vår Berhard; det är 10 år sedan han reste, han var då 15 år, han är således 25 nu; hvad jag tycker han skall vara stor nu; ja, ack om vi än en gång finge råka honom, innan vi luta våra trötta hufvuden till den sista hvilan der borta på kyrkogården i jordens mörka..., längre hann icke den gamle förrän dörren öppnades och Ernst — Bernhards bror — inträdde.

— Pappa, det är en herre här, som önskar göra en beställning, sade han och pekade på en man som samtidigt med honom inträdde.

Det var en helt ung man med stort svart helskägg, ett solbrändt anlete med ett par ljusblåa, ärliga ögon. Från topp till tå var han insvept i gula vaxdukskläder.

— Var så god och sitt ned, sade den gamle mannen, under det qvinnan framsatte en stol åt främlingen. — Det måtte vara brådtom, fortsatte han, eftersom ni beger er ut i ett sådant väder?

— Åh nej, det är det just inte, sade främlingen på mycken dålig svenska, men som ni ser, så har jag vetat

skydda mig för väder och vind, att det bekymrar mig ej så mycket.

— Kanske ni är sjöman?

— Ja, jag är sjöman och har nu i många år seglat utrikes.

— Förlåt jag frågar — äfven jag har i mina yngre da'r varit sjöman, och jag har för närvarande en son, som i tio år varit till sjös; han heter Bernhard, mitt namn är Malm, ni skulle således händelsevis ej känna Bernhard Malm?

— Bernhard Malm! Jo, honom känner jag mycket väl.

— Ni har väl inga underrättelser från honom? Hur mår han?

— Jo, han mår bra. Utmärkt bra.

Med en hastig rörelse var det stora helskägget försvunnet, så att endast ett par bruna mustascher sutto qvar, och med ett leende på läpparne sade han:

— Här är jag, Bernhard Malm, känner ni igen mig?

Det blef en scen, som inga ord mäkta återgifva. Det var en moderlig, faderlig, broderlig och sonlig kärlek, som här kärleksfullt förenades.

— Mina älskade föräldrar, sade Bernhard, sedan de första välkomsthelsningarne och omfamningarne voro utbytta, säg, lefver Gulli ännu, lefver min barndomsvän, som jag nu vill göra till min brud?

— Gulli, ja hon lefver, hon lefver för dig! Senast i går frågade hon efter bref ifrån dig.

— Hon lefver och hon älskar mig! utropade den unge sjömannen entusiastiskt, hvilken lycka, mina drömmar skola då förverkligas. Ernst, fortsatte han, vändande sig till brodern, vill du gå efter Gulli och bedja henne komma hit, men säg ej att jag är här, du kan säga att det är bref ifrån mig.

Efter några minuter var Ernst tillbaka i sällskap med Gulli. Men hvem kan beskrifva de ungas förvåning å ömse sidor? Hvad hon hade blifvit skön, hvilken underlig glans och värma utstrålade ej ur hennes smäktande, ljusblå ögon; hvilket ljuft leende, hvilken svällande barm, hvad ros och lilja, och de fylliga, mörkröda läpparne; redan allt detta kom honom att saligt bäfva vid tanken på, att hon var och för evigt skulle förblifva hans.

Och hvilken underlig känsla genomfor ej henne, då

hans blåa, själfulla ögon mötte hennes, hvad han hade blifvit vacker och ståtlig, tänkte hon för sig sjelf, ty hon kände igen honom genast vid sitt inträde i rummet.

Men det var endast ett par ögonblick, de stodo mållösa, hon ilade till honom och slöts af hans kraftiga armar tätt intill hans bröst.

»Med dig vill jag lefva,
Med dig vill jag dö,
Med dig vill jag sväfva
Till sällare land.
Med dig vill jag lida
Du engel så god,
Med dig vill jag strida,
Du skänker mig mod,

ty du har mig fäst med olösliga band!» deklamerade han under det hennes hjerta slog häftigare och tårarne likt klara daggperlor rullade ned för de ungdomsfriska kinderna.

— Gråt icke, älskade, sade han, bortkyssande tårarne, vi tillhöra ju för *evigt* hvarandra, ingen makt på jorden skall kunna åtskilja oss, ingen annan än döden, den måste vi alla böja oss för; vi ha nu funnit hvad kanske många söka, vi ha funnit hvarandra, hvad höfves oss mer?

— Amen, amen, instämde de gamle. Sjelfva himlen tycktes gynna de ungas förbund; ty de mörka molnen skingrades i samma ögonblick och solen visade sig, spridande ljus och glädje, lif och lust såväl der ute som der inne.

Allt kan i verlden här förgå
Dock trogen kärlek skall bestå.

Det blir väl bättre se'n.

Mel.: »Du klagar men du klagar dumt» etc.

Du klagar, hvarför klagar du
Min bästa hedersbror?
Ett ord jag vill dig säga nu
Så godt som två — jag tror —
Du ej en slant på fickan har,

Dock trösta dig, min vän,
Med tanken på, att bättre da'r
Det nog skall stunda se'n!

Ej någon ved fins i ditt rum,
Du fryser utaf hin
Och sitter drömmande och stum
Invid en kall kamin —
Tag dig en »åkarbrasa» då
Och lugna dig min vän,
Med tanken — liksom jag — uppå
Att det blir bättre se'n!

Du i en ungmö blifvit kär
(Det händer lätt ibland),
Men inkomsten för ringa är
Att knyta hymens band.
Så, lugna dig likväl ändå
Och sucka ej min vän —
Var nöjd att henne kyssa få!
Det blir väl bättre se'n.

Men skulle ödet stält så om,
Att du som gift dig ser
Och har en barnaskara, som
Hvar dag om bröd dig ber. —
Då höfves det med kraft och mod
Att hålla ut — min vän,
Och hoppas på en tid så god,
Den nog skall komma se'n.

Om »björnar» uti mängd du har,
(Som nog är visst och sant)
Så ropa då: »jag har ej qvar
Den minsta kopparslant!»
Och se'n cession du gör en dag
Fäll modet ej, min vän!
Man bör ej ge sig första tag,
Det kan bli bättre se'n.

Nu slutar jag för denna gång,
Min sångmö tröttnat har,

Förlåt, i händelse min sång
Af prima slag ej var!
Man sjunger efter egen röst,
Det vet du nog min vän;
Och — oss emellan — är min tröst
Att det blir bättre se'n.

En paralell.

Att lindra hungerns plåga
Var han så djerf att våga
Sig ta' en kaka bröd. —
Som tjuf man honom dömde
Till fängelse, men glömde
Att brottet skett af nöd.

Så ett par år försvunnit,
Sin frihet nu han vunnit
Och söker arbete;
Men ingenting han finner,
Man honom blott påminner
Om straff och fängelse.

* * *

Men der en ann', som ständigt
Förstått att helt behändigt
På andra lefva blott,
Som stjäl ur andras kassa,
Och derför uti massa
Har guld och ära fått.

Till riksdagsman han väljes
Och bland de höga dväljes
Såsom en ärans man.
Högt blir han titulerad,
Med ordnar dekorerad
Han står så stolt och grann.

* * *

Så olika man dömer;
Man bjelken lätt förglömmer
För grandet man får se.
När skall den dagen randas
Då folket fritt får andas? —
När skall rättvisa ske?

Glädje, hopp, vänskap, kärlek.

Glädjen smeker som en vind,
Flyr liksom en uppskrämd hind,
Lemnande blott minnen qvar
Från en tid som rolig var.

Hoppet som en stjerna ler,
Re'n dess verklighet man ser,
Då i samma stund det svek,
Skyllande på »ödets lek». —

Vänskapen lik blomman är;
Mången gång oss lifvet lär,
Oftast är den ytligt grann,
Sällan är den verkligt sann.

Kärleken lik solen klar
Värmer hjertat hos en hvar;
Än den strålar ljuf och ren,
Än förmörkadt är dess sken . . .

Kalle rolig.

Mitt sätt, det är att vara
En glad och lifvad lax;
Jag låter sorgen fara
Och får med glädjen flax.

Är dagen klar och solig,
Man munter vara plär;
Men jag är lika rolig
Om dagen mulen är.

Jag gladt min visa drillar
Likt fogeln uti sky;
Och om ni henne gillar
Jag sjunger strax en ny.

Mitt sätt är ej att klaga
Och ängslas natt och dag;
Det tillhör blott de svaga
Att ej ta bättre tag. —

Ej heller vill jag sörja
För dagen jag ej sett;
Jag vet ej — den kan börja
På rigtigt festligt sätt.

Må fröjd i själ och sinne
Alltjemt min lösen bli,
Då har jag skönt ett minne
Af lifvets poesi.

Ett ämne.

Mel.: »Det sägs att på jorden» etc.

Godt folk, kan ni säga hur jag nu ett ämne skall få?
Det är — vill jag påstå — det värsta man kan hitta på;
Nog går det väl för sig att sitta och kluta
När rigtigt man vet blott att börja och sluta;
Men vet man ej det,
Ja, det är en förtret,
Som är svår!

Det tyckes att dikta en visa är inte så svårt,
Och icke på tanken det heller bör gälla så hårdt;

Men sätt dig vid bordet och börja att kludda
Och du skall få skrifva och svära och sudda, —
Ty det ämne du valt
— Är det icke fatalt? —
Duger ej!

Du ser der en armodets son utan kläder och hem,
Och ej långt från honom, der skådar du en utaf dem,
Som hafva tillräckligt af pengar och föda
Och som hvarje dag sig i kräslighet göda?
Då tänker du gladt:
Jag ett ämne fått fatt,
Icke sant?

Och uppå pegasen du flyger med svindlande fart
En sex, åtta verser att skrifva, det gick ju så snart.
Att gåfvorna olikt man delat, du gisslar,
»*Skandalskrifveri*» då på ryggen man tisslar —
Ja så är det, min själ,
Man får akta sig väl
För kritik!

Ty än är ett ämne för mycket utslitet, minsann;
Och vore det nytt, dock publiken det omtuggadt fann.
Nu har här till ämne, »*ett ämne*» jag tagit;
På bifall, det händer, jag dock mig bedragit. —
Hvilket som, lika godt,
Ty ett ämne jag fått
Som ni ser.

Turnyr-visa.

(Litet skämt, damerna vördsamligen tillegnadt. På känd melodi.)

En visa vill jag sjunga om en sak — fallera,
Som utaf våra damer bärs der — bak — fallera;
I allmänhet den kallas för — turnyr — fallera —
Den borde heta — tycker jag — *tortyr* — fallera.

Det är rätt komiskt till att se uppå — fallera
Hur damerna på våra gator gå — fallera.
Och mången man ironiskt synes le — fallera
I händelse turnyren åkt på sne' — fallera.

Den sitter der och »guppar» af och an — fallera
O ve! Den äfven lätt ju tappas kan — fallera,
Den liknar just en sadel till en häst — fallera,
Att den ta' bort jag anser vara bäst — fallera.

Och tänk ifall turnyren blefve vänd — fallera
Och sattes fram — i stället för i änd' — fallera —
Hur blef det då med täcka könet fatt — fallera?
Det »otäcka» fick sig ett hjertligt skratt — fallera.

Nog kunna våra damer klä' sig fint — fallera,
I både rödt och blått och gredelint — fallera;
Men att så der sig komiskt spöka ut — fallera
Är galenskap från början och till slut — fallera.

Nu vill jag sluta här för denna gång — fallera,
Förlåten mig I sköna för min sång — fallera!
Jag tror dock »hufvudet jag slog på spik» — fallera,
Och derför struntar jag i all kritik — fallera.

Barndomsvännerna

eller

högmod går för fall.

Svante Gran och Elis Lind voro rigtigt goda vänner. Det må man ej heller förundra sig öfver, födda som de voro i samma hus, der de ock fortfarande bodde. De voro lek- och skolkamrater och nu skulle de äfven bli arbetskamrater, de hade fått plats på en snickareverkstad långt upp på Söder.

— Tycker inte du Svante, att det är bra märkvärdigt, att vi äfven skola blifva arbetskamrater? frågade Elis skrattande.

— Jo, det ser just ut som vi skulle vara oskiljaktige.

— Ja, det skulle jag önska, ty vi känna ju hvarandra så väl och komma så godt öfverens.

— Ja, det kan man då med skäl säga. Må vi alltid blifva lika trogna och ärliga vänner som hitintills.

— Topp! Det var just mitt förslag, replikerade Elis muntert. Och de båda unge vännerna gåfvo hvarandra ett ärligt handslag.

Omkring ett halft år hade förgått sedan den dag de båda ungdomsvännerna började i sin kondition hos snickarmästar W. Elis hade under denna tid allt mer och mer, som man säger, tappat »smaken». Arbetet föreföll honom tungt och motbjudande och han hade flera gånger uttalat som önskan att få plats på kontor. En dag stod verkligen en dylik plats i tidningen. Elis fick syn på annonsen och genast var hans beslut fattadt; under det de öfriga arbetarne på verkstaden höllo frukostrast aflägsnade Elis sig tyst.

Hemkommen till sin mor omtalade han hvad han ämnade göra; hon afrådde honom flera gånger, men det fans ingen hjelp. — Bästa mamma, jag kan åtminstone få försöka, bad han så vackert, och han fick — *försöka*.

En timme derefter stod Elis Lind i grosshandlar Z:s ståtliga kontorslokal. Ett halft dussin ynglingar befunno sig der förut, alla voro ungefär jemnåriga, men hos Elis fans någonting som märkbart skilde honom från hans medsökande. På hans kläder syntes icke ett damkorn, skorna voro omsorgsfullt borstade, håret var väl kammadt. Han stod der ett mönster för snygghet och ordentlighet. Slutligen utträdde från ett innanför beläget rum grosshandlar Z. sjelf.

Sedan han tagit gossarne i närmare betraktande, vinkade han Elis Lind till sig.

— Hvad heter du min gosse? frågade han.

— Elis Lind.

— Och du söker platsen här?

— Ja.

— Lefver dina föräldrar, och i så fall är det med deras tillåtelse du söker denna plats?

— Ja, med min mors tillåtelse, min far var icke hemma när jag gick hit.

— Nåväl utverka då äfven hans tillåtelse och du får platsen.

Elis hela ansigte sken af glädje och belåtenhet då han på aftonen för sin fader omtalade *den goda tur* han hade haft. Fadern skakade betänksamt på hufvudet — ja, icke vill jag förhindra dig att börja, sade han, om du tror dig få bättre, men icke tycker jag platsen är så särdeles lämplig för dig. En handtverkare, ser du, det är någonting ändå.

— Ack ja pappa, det vet jag, men jag tror att jag äfven på denna plats skall möta en god framtid. I detsamma öppnades dörren och Svante Gran inträdde, han hade redan på förmiddagen fått del af Elis »lyckliga utgång», som han sjelf uttryckte sig, och kom nu för att lyckönska sin barndomsvän och f. d. arbetskamrat, som redan i morgon skulle tillträda sin nya plats.

Det var ett ömt och hjertligt afsked de båda barndomsvännerna emellan, en aning sade Svante Gran att ett stort svalg hädanefter skulle skilja dem åt, och han uttalade sin farhåga derför, som emellertid den alltid glade och skämtsamme Elis besvarade med: — Äh, nu är du dum Svante, hur kan du tänka att jag skulle glömma dig, vänta om om några år, skall du se; då är jag bokhållare, och förtjenar mycket pengar, behöfver du då någon hjelp, icke skall jag glömma dig.

* * *

Tio år hade förflutit sedan den dag Elis Lind började på grosshandlar Z:s kontor. Af den forne snickarpojken fans nu icke mycket qvar, man såg i honom nu den »fulländade gentlemannen». Men icke blott till sitt yttre var han sig olik; hans inre menniska hade äfven undergått en förändring, om just icke till det bättre. Sin forne barndomsvän Svante Gran hade han icke talat vid på flera år. Visserligen hade de mötts flera gånger, men Gran var nu för simpel att tala till, eller ens helsa på — han var ju blott en fattig snickargesäll i blått förkläde, Elis Lind hade stigit till förste bokhållare med 400 kronors månatlig lön, och hade råd att gå klädd efter senaste mode, spisa på de finaste restauranter och bevista konserter och spektakler.

Det är för eget med menniskorna; så snart de kommit sig upp i verlden äro de oftast benägna att glömma dem som förut varit deras bästa vänner — och detta för

guldet. Hvilken mäktig roll spelar icke denna gula, glänsande metall! Den skänker lycka, det är sant — men kanske oftare medför den olycka.

* * *

Man skref den 19 september. Det var en verklig bemärkelsedag för Elis Lind, ty han skulle nu träda i kompaniskap med sin principal, grosshandlar Z. Vi behöfva knapt nämna att Elis hade ett sällsynt godt affärshufvud. Lägger man så härtill ett städadt uppförande, så må man icke förundra sig öfver att grosshandlar Z. så intresserade sig för den unge mannen, att han erbjöd honom kompaniskap. Men han anade icke att han dervid skulle komma att fostra en orm vid sin egen barm.

Kl. 5 på e. m. var ett hundratal herrar och damer, de allra flesta representerande den finare verlden, samladt i herr Z:s glänsande festvåning. Såväl Elis Lind som hans fästmö — visserligen endast en medelklassen tillhörande flicka, men ett fruntimmer med belefvenhet och utomordentlig skönhet — voro naturligtvis föremål för allas uppmärksamhet. Sedan skålar druckits och tal flödat i långa banor — alla naturligtvis rörande sig om hvilken lycka grosshandlar Z. gjort i det han nu till sin kompanjon fått ett sådant affärssnille som Elis Lind — begynte en animerad dans, hvilken fortgick till framemot midnatt, då den lyckade festen afslöts med en furstligt anordnad supé.

Sedan gästerna tagit afsked och Elis' fästmö i ett efterskickadt hyrkuskekipage farit hem, var det allt annat än glada tankar, som trängde sig på den nye grosshandlarassocién. Han hade drömt sig, att efter denna dag skulle framtiden komma att synas ännu mera ljus och lofvande ut än hittills! Men hur hade han icke bedragit sig. Utan att han visste hvarför, föll en beklämning öfver honom; hans hjerta slog så oroligt och ängslan fylde hans själ. Och han, som i qväll varit så firad — ett föremål för allas odelade sympati — han skulle behöfva se framtiden i svart? — Bah! sade en inre röst hos honom, bort med pjunket! Du skall blifva en rik och ansedd man med tiden. Och med något lugnare känslor gick han i sin mjuka bädd och somnade snart.

* * *

Åter förflytta vi oss fram ett tiotal af år; det var den 19 september, en kall och kuslig afton, tionde årsdagen efter det Elis Lind firade sin »första triumf», som han ofta med förkärlek uttryckte sig.

Den som denna dag mellan 5 och 6 på e. m. vandrade fram allén å Katarina kyrkogård varseblef säkert en medelålders man, som iklädd för årstiden högst otjenliga kläder, satt på en af sofforna stirrande mot marken, der de gulnade löfven jagades kring af höstvinden. Det låg något hemskt i hans blick. En fysionomist skulle förmått läsa mycket i denne mannens själ och på samma gång sett, att den nu på »dekis» komne var en person, som en gång stått på ett af de högre trappstegen i samhället.

Vi vilja här för nödig förklarings skull göra en liten afvikelse i berättelsen. Ungefär samtidigt med att Elis Lind ingick det omnämdå kompaniskapet erhöll Svante Gran plats som verkmästare hos en större snickarfirma i Vesterås. Omkring fem år derefter trädde han i äktenskap med en ovanligt skön qvinna, modehandlerska der i staden. Nykter och sparsam som han var, dröjde det icke länge innan han blef sin egen. Hans hustru var samma qvinna som en gång varit Elis Linds fästmö, en af deltagarne i den lysande festen, som vi nyss skildrat. Af henne fick Svante nu veta mycket ur Elis' lif. Elis Lind var i själ och hjerta god, men enfaldig; tillika var han en muntergök af första rang och frikostig då det gälde. Detta förskaffade honom vänner hvar han än gick fram — att dessa vänner icke alltid voro af bästa och upprigtigaste slag, kan man lätt förstå. Det var blott när vinet flödade och punschångorna stego åt hufvudet som vänskapsbanden tillknötos för att kanske dagen derpå upplösas i ett: »F n så bra pojke, så länge han har pengar.»

Allt mer och mer ökades Elis Linds skulder, tillgångarne räckte icke längre. Hans fästmö insåg med fasa hur allt stod till; alla hennes förmaningar och råd hade tjenat till intet, nu bjöd hon honom afsked; han var ju ohjelplig. Det var ett hårdt slag för honom; glaset blef numera hans fästmö, hans tröst, hans allt. Under idelig deklination såg han sig omsider totalt ruinerad. Då fick han slutligen en djerf tanke... hans kompanjon hade

pengar... Under ett års tid förskingrade han tjugo tusen af grosshandlar Z:s penningar, förskingringen uppdagades, han erkände och dömdes till tre års straffarbete. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Der satt han nu — en nyligen utsläppt fästningsfånge — huttrande af köld på kyrkogården. Plötsligt stannade en medelålders ståtlig man framför honom. — Hvad — sitter du här? frågade den främmande upprörd.

— Förlåt mig min herre, svarade Elis Lind; jag vet mig icke känna eder.

— Icke nu ens känner du mig, Elis; du kände mig icke heller då ärans och rikedomens gloria omstrålade dig. — Elis spratt häftigt till, en sällsam känsla genomströmmade honom, de matta ögonen fingo glans; i ett nu stod barndomens leende, ljusa dagar framför honom. — Du Svante, sade han, är det verkligen du, och har icke äfven du glömt mig?

— Jag har icke glömt dig; men ditt brott, din förvillelse vill jag glömma, och då skall du till gengäld göra mig en tjenst.

— Och det är?

— Jo att följa mig hem; du kan behöfva värma dig, du skall äfven hemma hos mig få träffa en, som lika gerna som jag ser och helsar dig.

Ett par tårar rullade ned för Elis' askgråa kinder.

— Jag lofvar att blifva en bättre menniska, sade han, under det de vandrade genom allén åt Södermannagatan.

— Och jag vill söka hjelpa dig dertill, inföll Svante. De båda vännerna räckte hvarandra handen. Svante kände hur Elis' hand darrade, men utan att låtsas derom sade han — mins du då vi för tjugo år sedan äfven räckte hvarann handen på att förblifva trogna vänner hela lifvet igenom?

— Om jag mins? Ack ja, jag har tänkt derpå många gånger...

Några minuter derefter stannade de utanför ett litet enkelt, gulmåladt trähus i Borgmästargränd på Söder.

— Ser du detta lilla hus är mitt, sade Svante helt förnöjdt, lyckan har gynnat mig, men så har jag ock fått vara sparsam, må du tro. Jag har vistats i Vesterås i

tio år, der jag arbetade upp mig rätt bra, och hvarifrån jag har till minne min lilla hustru, en rar gumma. Ja, du skall snart sjelf få öfvertyga dig derom. För en månad sedan kom jag till Stockholm, då jag köpte detta hus, och jag ämnar nu qvarstanna här. — Ser du icke der min lilla hustrus täcka ansigte? Elis såg dit Svante pekade — ett skri hördes, och Elis Lind föll medvetslös till marken.

En läkare eftersändes genast, han kunde blott konstatera att döden följt af hjertförlamning.

Från denna dag var icke Svante Gran sig lik mer, han var dyster och nedslagen till lynnet; han ansåg sig vara skuld till vännens död.

— Öfverraskningen var för häftig, sade han alltid. Så förflöt en lång tid, då slutligen ett inre ondt lade honom på sjukbädden, och ett år efter Elis Linds död afsomnade äfven Svante Gran, stilla och fridfullt som han lefvat, till den sista hvilan.

Hvarje söndag såg man sedan ett svartklädt fruntimmer, med sköna men bleka anletsdrag, vid de båda barndomsvännernas grafvar nedläggande en frisk krans. Under många år observerades den sörjande qvinnan på sina regelbundna vallfarter till kyrkogården.

En söndag var hon borta. Dödsengeln hade icke heller skonat henne. Månne hon på andra sidan grafven skall träffa de båda barndomsvännerna, den ene, hvilken här nere utgjorde hela hennes lif, och den andre, hvilken hon hållit af som en kär vän?